REDACŢIUNEA, Administraţiunea şi Tipografia Braşov, piaţa mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimit.
Inserate se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următoarele BIROURI de ANUNŢURI: In Viena la M. Dukes Nachf. Nux. Augenfeld & Emeric Lessner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
Preţul inserţiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXX.

„GAZETA" iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24 cor., pe şase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România şi străinătate: Pe un an 40 franci, pe şase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr. N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Braşov: Administraţiunea, Piaţa mare, Târgul Inului Nr. 30, etagiu I. Pe un an 20 cor., pe şase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe şase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 55. Braşov, Sâmbătă 10 (23) Martie 1907.

Ce zic Austriacii.

Negocierile pentru pactul economic dintre guvernul ungar şi austriac au fost întrerupte alaltăeri spre a fi continuate din nou după Paşti. Pe atunci, se zice, cele două guverne vor căuta o nouă bază pentru negocieri, căci pe baza de până acuma nu s'a putut dobândi un rezultat. S'an lămurit unele chestiuni în detail, mai ales în ce priveşte dările de consum. Ideia încheierii unui pact pe timp mai îndelungat însă a căzut. Majoritatea dietei ungare respinge planul acesta al Austriei cu hotărâre. De altă parte Austriacii de fapt nici ei n'au făcut nici o concesiune, după cum asigură foile vieneze, cu toate că comunicatele ungare continuă a prezenta lucrurile într'o culoare mai optimistă. O foaie creştină-socială din Viena e chiar de părere, că din parte ungară anume se prezentă lucrul, ca şi când guvernul austriac s'ar fi apropiat de pretenziunile ungureşti, pentru ca astfel acesta din urmă să fie adus în prepus faţă cu opinia publică din Austria; tactica ungurească ţinteşte să aţâţe contra ministeriului Beck şi să reuşească cumva ai pregăti căderea.

Aceeaşi foaie vieneză, constatând că o transacţiune pe timp mai îndelungat s'a dovedit imposibilă, ear una pe timp mai scurt se va dovedi cam asemenea imposibilă, prezentă situaţiunea aşa: Pe câtă vreme negocierile vor fi influenţate de kossuthişti, este absolut cu neputinţă un pact pe care Austria să-l poată primi. Nu este şi nu va fi guvern austriac, căruia să-i fie permis de a se pune pe acest teren. Ministeriul austriac, care ar cuteza a face aşa ceva, ar provoca răscoala făţişă şi încă nu numai în stradele Vienei. Dacă Ungurii vor continua negocierile ca până acuma şi vor ţinea morţiş la pretensiunile lor, noul parlament (austriac) va interzice simplamente guvernului să continue tratările. Reichsrathul va pretinde în cazul acesta neamânata separaţiune, pe care ce-i drept Maghiarii şi-o doresc, dar care totuşi va avea o altă fisionomie decât o viseazǎ azi coaliţia.

Dar nu numai foile partidului creştin-social, ci chiar şi foile liberale germane, cari trec de maghiaro-file, accentuiază greutatea cea mare de-a putea ajunge la o înţelegere, fie şi numai pe un timp mai scurt cu condiţiunile ce le pune Kossuth cu ai săi şi cărora le-a dat din nou espresiune vice-preşedintele partidului kossuthist contele Teodor Batthyany la banchetul ţinut în memoria lui Ludovic Kossuth. Battyany zise: dorim crearea unei industrii ungureşti, dorim neamânata şi neatârnata manipulare a dărilor de conzum, dorim înfiinţarea unei bănci independente ungare începând cu anul 1910; în fine dorim ca dela 1915 încolo la graniţa noastră să fie ridicate linii vamale roşu-alb-verzi.

Drept răspuns observă „Neue Fr. Presse": „Dacă parlamentul austriac va refuza aprobarea sa la pretensiunea de-a se separa deja cu anul viitor dările de consum, (pentru bere, spirt, petroleu şi zahar), aceste pretensiuni vor cădea în baltă. Şi aşa va fi nu numai cu dările de conzum, ci cu toată separaţiunea. Ungaria ne vinde nouă marfă pentru un miliard, nu poate fi deci de ajuns a zice la un banchet: voi să separez, nu mai ales când se tratează de soartea ţăranilor cari deja acuma părăsesc cu sutele de mii, goniţi de mizerie, patria lor." Caracteristic este cum numita foaie vrea să esplice că separarea nu s'ar putea duce la sfârşit fără de consimţământul Austriei. „Ungaria, zice, e atotputernică numai acolo unde pentru esecutarea dorinţei sale e de ajuns un singur paragraf, dar nu şi acolo unde Austria nu trebue numai să sufere ceva, ci trebue să se facă ceva."

Toate partidele din Austria fără deosebire sunt aşa dar de părere, că viitorul parlament al votului universal, care se va întruni în Viena în Iunie a. c., va avea săhotărască încât priveşte pe Austria în chestiunea pactului. Dispoziţia ce domneşte în Austria o tălmăceşte încă şi mai învederat rezoluţiunea dietei boeme în chestiunea pactului, despre care vorbim la alt loc. Este deci de înţeles că radicalii de la „Nap" sunt foarte nemulţămiţi cu rezultatele dobândite în conferenţele cu miniştrii austriaci şi că s'aşteaptă ca în loc de pact Ungaria să aibă în curând urcarea contingentului şi că cel mult se va face din nou încercarea de a continua provizoric cu oarecari modificări raporturile de faţă. Contra eventualităţei din urmă amintirăm însă că deja s'a ridicat dieta regatului boem.

Din cele de mai sus vedem efectele ce le-au produs negocierile de până acuma asupra celor din Austria. Se înţelege de sine că din partea ungară se aduc tot atâtea argumente opuse, cari însă motivează interesele speciale economice ale Ungariei. Lupta între cele două puncte de vedere opuse, în chestiunile transacţiunei economice, nu se poate uni însă cu punctul de vedere al comuniunei sau, cum se mai zice, al intereselor întregei monarchii. Pentru aceste interese pledează şi „N. fr. Presse", dând a se cunoaşte că Ungurii sunt hotărîţi a nu ceda.

Se va vedea în curând dacă guvernul coaliţiei este aşa de tare, pe cât se arată şi dacă declaraţiunile mândre, ce le-a făcut până acuma direct orĭ indirect prin oamenii săi, sunt a se lua în adevăr în sensul ce li-l dă foaia vieneză.

Declaraţiile ministrului Stolypin în Dumă

In şedinţa de Miercuri a Dumei, preşedintele conziliului d-l ministru Stolypin, a dat cetire unei declaraţiuni în privinţa proiectelor de lege alcătuite de guvern. Toate aceste proiecte sunt bazate pe aceeaşi ideie generală de a transforma Rusia în stat constituţional.

Primul ministru relevează că aceste legi au scopul de a îmbunătăţi starea tuturor claselor sociale şi menţionează necesitatea unei reforme pentru populaţiunea rurală în scopul de a se pune capăt lipsei de pământ, de care sufere cea mai numeroasă parte a naţiunei. In acest scop s'au promulgat legi, cari acordă ţăranilor domeniile statului, precum şi alte măsuri pentru îmbunătăţirea stărei ţăranilor. Alte proiecte vor tinde să realiseze principiul din manifestul dela 30 Octomvrie 1905.

Chestiunea libertăţii conştiinţei, a corespondenţei, a inviolabilităţii domiciliului şi a persoanei nu sunt încă regulate prin legislaţiunea rusească. Toate modificările legislative ce se vor aduce în această ordine de idei vor fi bazate pe principiul statului creştin, în care religiunea ortodoxă este privilegiată. Cu toate acestea drepturile bisericei ortodoxe ne trebuind să aducă vătămare drepturilor celorlalte religiuni, guvernul va prezenta o serie de proiecte de legi în această privinţă. Legea asupra inviolabilităţii persoanei va fi bazată pe principiile generale care există în toate statele constituţionale. Legile esceptionale vor fi modificate şi exilul administrativ va fi abrogat. Guvernul are intenţiunea să prezinte legi speciale pentru recunoaşterea autonomiei Zemstvourilor şi a municipalităţilor. Ministrul enumără apoi reformele în domeniul justiţiei şi al agriculturei.

Intru cât priveşte *chestiunea lucrătorilor* guvernul recunoaşte necesitatea absolută a participării statului în organizarea stărei lucrătorilor. Considerând mişcarea lucrătorilor ca îndreptată pentru îmbunătăţirea soartei lor, guvernul va înlătura toate măsurile, prin care s'ar putea aduce vătămare acestei mişcări. Guvernul va mai trebui să apere interesele societăţii pentru ca ea să fie la adăpostul exceselor. El va asigura deplina libertate a acţiunei celor interesaţi, antreprenorilor ca şi lucrătorilor precum şi libertatea grevelor economice. Guvernul proiectează asigurarea lucrătorilor bătrâni şi bolnavi, asistenţa medicală pentru invalizi, apărarea muncei de noapte şi în subterane, protecţiunea femeilor şi copiilor, reducerea oarelor de lucru pentru toţi lucrătorii.

Primul ministru se ocupă apoi de măsurile proiectate de celelalte ministere şi menţionează construcţiunea liniilor de drum de fer, reforma radicală a învăţământului public şi îndeamnă Duma sa ia imediat în discuţiune budgetul în vederea urgenţei aplicărei lui.

Ministrul desvoltă apoi necesitatea nouelor cheltueli ale armatei, ale flotei ca o urmare a răsboiului nefericit, cu toată tendinţa de a se manifesta pentru apărarea păcii; accentuează necesitatea nouelor impozite, cu deosebire a impozitului asupra venitului şi sfârşeşte zicând că regenerarea marei Rusii şi liniştea ei nu se poate dobândi decât pe calea realizărei principiilor pe cari guvernul este gata să le aducă la îndeplinire. El va face cele mai mari sforţări şi va depune toată bunăvoinţa la dispoziţiunea Dumei, care va găsi în guvern un colaborator, care mărgineşte datoria de

---

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Adevărata întâmplare a lui Valdemar.

De Edgar Allan Poe.

(Fine.)

Fiind gata cu astea, — cam pe la miezul nopţii — am rugat pe domnii de faţă, să examineze pe Valdemar. După puţină cercetare au declarat, că se află în stare perfectă de extas mesmeric. Curiositatea celor doi medici îşi ajunse culmea. Medicul D. a voit să rămână toată noaptea cu bolnavul; F. însă s'a depărtat cu promisiunea, că în zori de zi vine înapoi. Medicinistul şi îngrijitorii au rămas.

Noi am părăsit pe Valdemar până la 3 oare dimineaţa, când cercetându-l l'am găsit în aceeaşi stare, în care fusese când a plecat med. F. Zăcea în aceeaşi poziţie; pulsul nu bătea; răsuflarea era aşa de domoală încât am putut observa numai cu ajutorul unei oglinzi ţinute înaintea buzelor lui; ochii îi erau închişi; membrele reci ca marmora. Totuşi întreg esteriorul nu-l arăta mort.

Apropiindu-mă de Valdemar, am încercat să influinţez asupra braţului său aşa, ca să-l urmeze pe-al meu; îmi plimbam braţul încoace şi încolo de-asupra corpului său. Proba aceasta niciodată nu mi-a succes cu nici un pacient, şi acum abia puteam crede, că va avea vr'un rezultat; dar iată, spre marea mea uimire, braţul lui Valdemar, deşi foarte slab, urma direcţiunea indicată de mine. M'am hotărît să-l întreb câteva vorbe.

— D-le Valdemar, — am zis — dormi?

N'a răspuns; dar un uşor tremurat am putut observa pe buzele lui, ceea-ce m'a îndemnat să-mi repetez întrebarea de mai multe ori. Când am întrebat a treia oară, întreg corpul a început să tremure uşor; genele abia s'au închis, aşa că se putea vedea o dungă îngustă a albului ochilor; buzele i-s'au mişcat uşor şi abia am putut să aud următoarele cuvinte şovăitoare:

— Da; — dorm. Nu mă scula! Lasă-mă să mor aşa!

I am pipăit membrele, cari erau tot aşa de reci, ca înainte. Braţul drept, chiar ca înainte, urma direcţia braţului meu. L'am întrebat din nou.

— Simţi ceva durere în piept, D-le Valdemar?

— Nimic, — sunt în agonie.

N'am vrut să-l neliniştesc cu întrebările mai departe. Nimic n'am făcut, nici nu i-am vorbit, până a sosit Dr. F., care înainte de revărsatul zorilor a sosit, exprimându-şi marea mirare, că bolnavul e încă în viaţă. După ce i-a cercetat pulsul şi i-a ţinut oglinda înaintea buzelor, m'a rugat să vorbesc cu muribundul. Am făcut-o bucuros.

— »D-le Valdemar, — am zis din nou, — mai dormi?«

Intocmai ca în rândul trecut au trecut câteva minute până la răspuns; de astădată muribundul s'a sforţat vădit, ca să poată răspunde. Numai după a patra întrebare mi-a răspuns abia pe înţeles: »Mai — dorm — sunt în agonie.«

Părerea, sau mai bine zis dorinţa medicilor, era să lăsăm pe Valdemar în starea aceasta la aparenţă liniştită, până va veni moartea, despre care susţineau, că peste câteva secunde se va întâmpla. Totuşi m'am hotărît să-i mai vorbesc odată, repetându-mi întrebarea de mai 'nainte.

Până ce am vorbit, faţa mortului, evident s'a schimbat. Ochii i-s'au deschis încet; pielea feţii a primit coloarea de mort şi sămăna nu atâta cu pergamentul, cât mai mult cu hârtia albă; urmele rotunde ale ofticei, cari erau destul de vii pe faţa lui, au dispărut, — aş voi să zic au adormit, căci dispariţia lor mai mult reaminteşte flacăra luminării, care la o singură suflare se stinge. Buza inferioară s'a plecat, lăsând neacoperiţi dinţii; într'aceea falca de jos a căzut pârăind uşor, lăsându-i astfel deschisă gura, din care se putea vedea limba neagră şi umflată. Cred, că chinurile agoniei n'au fost neobicinuite pentru cei prezenţi; dar în momentul acesta exteriorul lui Valdemar a fost aşa de îngrozitor, încât toţi au sărit de lângă pat speriaţi.

Simt. că am ajuns cu povestirea mea până la acel punct, când cetitorul va fi cu vădită neîncredere. Problema mea e însă să povestesc simplu mai departe.

Valdemar nu mai da nici un semn de viaţă; tocmai voiam să-l lăsăm în sama îngrijitorilor, când am observat pe limbă o tremurare destul de vie. Aceasta a durat aproape o minută. In sfârşit din fălcile încleştate a erupt un ton, a cărui descriere, ar fi curată nebunie din parte-mi. In adevăr sunt 2—3 atribute, cari i-le-aş putea aplica; aş putea zice, că a fost ascuţit, tare, aspru; dar de nedescris înfiorător, căci glas ase-

a păstra tradiţia istorică a Rusiei, de a trăi în linişte, adecă de a guverna cu hotărîre.

»Rezoluţiunea dietei boeme în chestiunea pactului«. Se ştie că în dieta boemă s'a discutat pe larg şi în decurs de mai multe zile chestiunea pactului cu Ungaria. Comisiunea ce a ales'o dieta pentru de-a compune rezoluţiunea, pe care avea să o voteze, a raportat în şedinţa de eri şi a propus următorea rezoluţiune:

»Guvernul se provoacă ca la negocierile de faţă pentru încheierea unui tratat vamal şi comercial cu cealaltă jumătate a monarchiei, să nu-şi dea nici într'un cas consimţământul, ca raportul actual de reciprocitate să fie prelungit, iar la încheierea unui tratat comercial până la 1917 să consimtă numai, dacă privilegiul băncei nu s'ar mai reînoi la 1910 şi dacă el (guvernul) nu va face nici o concesiune economică ori financiară ori privitor la drumurile de fer. In caz când aceasta nu s'ar putea guvernul să provoacă, de a face *neamânat toate pregătirile pentru separarea economică deplină*«.

Călătoria archiducelui Francisc Ferdinand la Berlin a fost comentată în pressă în modul cel mai fantastic. Din izvor competent se declară acum că escursiunea pe care a făcut-o archiducele moştenitor din Dresda la curtea imperială din Berlin a avut caracter particular. Din această cauză, şi nu pentru a ţinea în secret călătoria, nu s'a făcut nici o amintire în cronica curţii berlineze. Vizita n'a stat prin urmare în nici o legătură cu afaceri politice.

Cronica din afară.

Conflict între regele Belgiei şi guvernul său. Din Paris se telegrafiază, că între regele Leopold al Belgiei şi guvern s'a ivit un serios conflict din care se va naşte probabil o criză ministerială. Regele dezaproabă politica colonială reprezentată de primul ministru în faţa camerei şi reproşează primului ministru că a pierdut încrederea majorităţei camerei. Regele va numi un minister ai cărui membri să nu fie persoane parlamentare.

Despărţirea Serbiei de patriarchul ecumenic. Ziarului »Politisch. Coresp.« i-se telegrafiază din Constantinopol: Deşi patriarchul ecumenic a promis guvernului sârb recunoaşterea capelei sârbeştî din Perlepi, vilaetul Monastir, a luat totuşî o hotărâre contrară. E probabil că această hotărâre va avea drept urmare despărţirea Serbiei de patriarhul ecumenic.

Din camera franceză. Camera a adoptat în urma unei vii discuţiunî cu 370 de voturî contra 164 moţiunea propusă de Jaures pentru numirea unei comisiunî de 22 membrii care *să studieze cuprinsul politic al hârtiilor monsegniorului Montagnini*. Dep. Jaures a cerut publicarea imediată a celor găsite pentru a se evita publicaţiunile tendenţioase.

Organizarea asistenţei pentru foametea din Rusia. Un grup de membrii ai partidului muncei şi ai partidului ţărănesc moderat au propus în şedinţa de Miercurí a Dumei crearea unei comisiunî agrare. Organizarea asistenţei pentru foamete a provocat desbaterî prelungite la carî au participat diferitele partide. Deputatul Do-nului Kaklongin arată, că foametea există şi la cazacî dintre carî mulţî au ajuns a cerşi. Federoff, deputat al oraşului Petersburg, a arătat necesitatea unor reforme radicale în cestiunea foametei de oarece în ţările foametei, ca India şi China paliativele nu servesc la nimica. Numeroşî oratorî, cea mai mare parte ţăranî, au pronuuţat discursurî vehemente, atingând tot felul de cestiunî, fără însă a face vre-o propunere definitivă. Dep. Rodicew (dreapta) a demonstrat imposibilitatea unei asistenţe directe a foametei din partea Dumei, invită însă pe deputaţî să lucreze conform legii, ce le permite şi chiar îi obligă să ceară dărî de seamă şi să controleze secţiunea asistenţei sau pe ministrul de interne, exersind astfel funcţiunile unei adunărî parlamentare. Duma adoptă în urma unei vii discuţiunî propunerea lui Rodicew de a se amâna deliberarea asupra organizărei asistenţei pentru foamete.

Cauzele răscoalelor ţărăneşti în Moldova de sus.

Turburările agrare din Moldova de sus preocupă azi aproape exclusiv spiritele în toată România. In Bucureşti nu se mai vorbeşte decât de răscoalele ţărăneşti.

In faţa gravelor evenimente se înţelege că fie-care se întreabă de cauzele cari le-au provocat. Despre cauza reală, care a dat naştere răscoalelor ţărăneşti din Moldova de sus, găsim o lămurire foarte clară într'un articol ce-l publică prof. univ I. Tanoviceanu în ziarul »Acţiunea Conservatoare«. Eată ce se zice între altele în acest articol:

»De sigur că soartea ţăranului moldovan din Moldova de sus este foarte tristă şi devine din ce în ce mai tristă. Din moşi strămoşi el a fost deprins să muncească pământul şi să scoată din el hrana lui, a copiilor şi a vitelor sale. El alt meşteşug nu ştie decât munca câmpului şi dacă acest meşteşug i-se închide, ţăranul devine muritor de foame.

»Trustul din Moldova de sus, care a folosit atât de mult proprietarilor ridicând preţul arendelor, a nenorocit pe ţărani, fiind-că a suit într'o proporţie şi mai mare preţul pământului de muncă. Ţăranul din Moldova, nefiind deprins cu dijma, ci având oaiceiu să plătească în bani pământul pe care-l munceşte, a fost greu lovit atunci când preţul pământului a devenit abia în câţiva ani îndoit şi chiar mai mult decât îndoit de scump. Această suire a preţului pământului de muncă a coincidat cu întinderea arendăşiei trustului evreesc şi astfel o chestiune de rasă s'a superpus şi a complicat problema agrară deja grea şi fără încurcătura antisemitismului.

»Negreşit că condiţiunile de muncă ale ţăranului din Ilfov, Vlaşca, Dolj, Romanaţi etc. sunt cu mult mai grele decât ale ţăranului moldovan celui mai obijduit. dar să nu uităm că ţăranul din Muntenia şi din Oltenia s'a deprins treptat cu această greutate, întocmai ca un atlet în sala de gimnastică. El poate plăti în muncă sau în bani pogonul cu 30 sau 35 lei. ceeace face 100 lei falcea, pe când pentru ţăranul moldovan, deprins cu 25, 35 sau 50 lei falcea, până acum câţiva ani, preţul de 60, 70, 80 lei falcea i-se pare enorm şi peste puterile sale.

»Ţăranul e redus dar dintr'un mic arândaş cultivator de pământ, cum era până astăzi, *să devină un simplu şimbriaş muncitor al pământului altuia.* El avea altă dată bucuria să vadă primăvara răsărind şi vara crescând grâul, orzul, porumbul, săcara, ovăsul său, mult puţin cât putea munci, dar astăzi el vede numai lanurile nesfârşite ale arendaşului evreu ori creştin. Pe acest pământ apărat cu sângele şi udat cu sudoarea lui şi a strămoşilor lui, ţăranul moldovan nu mai vede un singur spic de grâu de care să se bucure şi la care să nădăjduiască în caz de an mănos.

»Ei! Ce credeţi că ţăranul nu vede şi nu simte acest lucru? Şi durerea nu e oare natural să produca revolta? Ce-i rămâne de făcut când prezentul şi viitorul se arată atât de posomorât? Să muncească pentru altul, transformându-se dintr'un mic cultivator de pământ într'un simplu salariat al arendaşului evreu. Dar şi aci ce-l aşteaptă? Trustul îl încunjură de toate părţile şi el e silit să-i primească condiţiunile ca o lege.

»Cugetaţi vă rog că moşiile din nordul Moldovei sunt domenii întinse, care merg de la 4000 şi 5000 până la 40.000 şi 50.000 pogoane şi chiar mai mult. Cugetaţi că chiar dacă bietul ţăran s'ar duce la marginele depărtate ale acestor vaste domenii, dă peste un membru al trustului care nu-i oferă condiţiuni mai bune.

»Cugetaţi în fine că întinderea maşinismului şi concurenţei lucrătorilor streini aduşi din Bucovina fac ca preţul muncei să fie foarte scăzut, în ori-ce caz neîndestulător pentru trebuinţele vieţei ţăranului şi ale familiei sale.

»Transformarea dintr'un mic cultivator într'un simplu simbriaş cu ziua, era deja grea şi amărâse pe ţăran, trustul nu s'a mărginit să acapareze pământul, ci a făurit ţăranului o lege de salarii cu mult mai dură de cât faimoasa *Eherne Lohngesetz* (legea de aramă a salariilor) a lui Ferd. Lasalle.

»E dar natural ca ţăranul din Moldova de sus să se revolte, căci starea lui făcută de lăcomia unora, păcătoşia altora şi indiferentismul tuturor a ajuns absolut de nesuferit«.

Autorul sfârşeşte esprimând dorinţa ca din sângele vărsat în aceste răscoale să răsară îmbunătăţirea soartei ţăranilor.

*

Eată încă unele date cu privire la exorbitantul preţ al arendei în Moldova de nord, care va desluşi şi mai mult cauzele desperaţiunei ţăranilor de acolo:

Preţul arendei s'a urcat necontenit. Cei cari nu au voit să urce arenzile, au adăogat alte condiţiuni de muncă prin cari arenzile s'au îndoit şi chiar s'au întreit. In genere, în nordul Moldovei, unde sunt acuma răscoalele, ţăranii plătesc arendaşului sau proprietarului 60 lei pentru falce. Această chirie nu e exagerată, dar condiţiile ce o însoţesc, fac ca ţăranul să plătească peste 150 lei pentru o falce. Şi iată cum:

Arendaşul sau proprietarul obligă pe ţăran ca pe lângă cei 60 lei cei-i plăteşte pentru o falce, să-i facă 20 prăjini de cartofi, cu câte un leu prăjina; 20 prăjini de praşilă cu câte 50 bani prăjina; 40 prăjini de secere cu câte 20 bani prăjina. In acele părţi se plăteşte câte 2 lei pentru o prăjină de cartofi, câte un leu pentru praşila unei prăjini şi câte 30 bani seceratul acelei măsuri. Impunând ţăranilor să facă munca în conditiunile de mai sus, arendaşul sau proprietarul câştigă astfel 20 lei dela cartofi, 10 lei dela prăşilă şi 4 lei dela secerat. Aceşti 34 lei adaogaţi la chiria de 60 lei, fac 94 lei profit la o falce.

Pe lângă acestea, pentru imaşul unei vaci, ţăranul e obligat să facă 15 prăjini de cartofi, ceea-ce face 30 lei. Aceiaşi obligaţie pentru imaşul unei perechi de boi, adecă alţi 30 lei. Deci un ţăran trebue să dea arendaşului 154 lei pentru a munci o falce de pământ şi pentru a avea dreptul la păşune cu o vacă şi doi boi — ceea-ce trebue să înţelegem cu toţii că e o spoliare fără pâreche.

*

Ne putem face o ideie despre trusturile arendaşilor evrei din Moldova şi din următoarele date statistice:

In 1902/3 familia Fischer avea în exploatare 138.423 de hectare pământ arabil, pentru care plătea arândă anuală lei 2,867.116· —

In 1904 s'a urcat terenul arendat la 237.863 de hectare pentru care plăteau lei 3,228,882.

Actualmente ei plătesc arândă de lei 3,441,343 pe an. Teritorul ocupat de ei închide 79 de comune rurale.

Unii dintre membrii acestor două familii evreeşti Fischer şi Juster, au obţinut chiar înpământenirea în scopul de a putea deveni proprietari rurali.

ŞTIRILE ZILEI.

— 9 Martie v.

† Dionisiu Făgărăşianu, unul dintre cei mai stimaţi şi simpatici profesori ai şcoalelor secund. rom. din Braşov, a încetat din viaţă azi noapte la oarele $11^1/_2$ în locuinţa sa din Strada Cimiterului. O boală grea, pricinuită de un sarcom ce s'a format în stomac, i-a pus capăt vieţii. O operaţiune, care poate l'ar fi putut scăpa din ghiarele morţii, a fost eschisă, deoarece după părerea medicilor, inima lui Făgărăşianu se slăbise într'atâta, încât n'ar fi putut suporta narcoza, fără de care nu se putea face operaţiunea.

Mult regretatul Făgărăşianu s'a născut în comuna Drăguş la 1855 şi după terminarea studiilor academice a fost angajat la gimnaziul din Braşov ca profesor şi catechet, muncind 23 de ani cu mare zel şi tragere de inimă în această carieră. A fost un om model atât ca profesor cât şi în viaţa particulară, iubit şi stimat deopotrivă de colegii şi pretinii săi cât şi de numeroşii elevi, cărora le-a fost un adevărat părinte sufletesc. In timpul său liber a scris mai multe cărţi şcolare, numeroase publicaţiuni pedagogice şi scrieri morale, dintre cari o parte au apărut şi în coloanele »Gazetei Transilvaniei« a căreia colaborator literar a fost timp de mai mulţi ani. In anul 1888 a înfiinţat fondul pentru elevii bolnavi şi săraci dela şcoalele noastre medii, care s'a urcat până azi la suma frumoasă de aproape 10.000 cor. Astăzi la oarele 4 p. m. corpul neînsufleţit al lui Dionisiu Făgărăşianu, a fost transportat în paraclisul bisericii Sf. Nicolae. Carul mortuar a fost urmat de elevii şcoalelor secundare, de membrii corpului profesoral şi de numeroşi amici şi cunoscuţi. Inmormântarea se va face Dumineca la oarele 3 p. m. Familia şi corpul profesoral au dat anunţuri funebre. In loc de cunună eternă corpul profesoral a dăruit fondului şcolarilor săraci şi bolnavi suma de 50 cor.

Odihnească în pace şi în veci amintirea lui!

---

menea acestuia urechea omenească n'a auzit. Totuşi sunt două însuşiri, despre cari am crezut şi cred, că ar putea caracteriza tonul sinistru, ca cel puţin să pot da o ideie palidă a lucrului acestuia extraordinar. Mai întâi mi-s'a părut, ca şi când tonul mi-ar fi atins urechea venind de departe sau dintr'o peşteră; după aceea mi-s'a părut, ca şi când (într'adevăr mă tem că nu voiu putea fi înţeles) ceva domol şi lin mi-ar fi atins simţul.

Am zis aceasta şi despre »cuvânt« şi despre »ton«. Vreau să zic că cuvintele au fost minunat de clare şi peste măsură de îngrozitoare. Valdemar a vorbit — natural a voit să-mi răspundă la întrebarea pusă cu câteva minute înainte. Anume îl întrebasem dacă doarme. A răspuns:

— »Da«; »nu«; — am *durmit* — »şi acum — *sunt mort*«.

Dintre cei prezenţi nimenea n'a putut, nici n'a încercat să-şi curme groaza teribilă, pe care au produso aceste cuvinte. Mr L—i (medicinistul) a leşinat. Ingrijitorii au fugit din odaie fără a-i putea îndupleca să se mai întoarcă. Nici starea mea sufletească nu voesc s'o zugrăvesc cetitorului. Aproape o oară ne-am încercat în tăcere — nime n'a pronunţat un singur cuvânt — să ajutăm Mr. L—i de aşi veni în ori. După ce aceasta s'a întâmplat am început examinarea bolnavului.

Era aceeaşi stare, ca cea dinainte, cu deosebirea că oglinda nu mai arăta nici o urmă a respiraţiei. Am uitat să amintesc că braţul nu mai urma voinţei mele; înzadar am făcut ori-ce încercare. Un semn al influenţei hipnotice era singurul, că de câte ori întrebam ceva pe Valdemar, limba începea să-i tremure. Foarte evident să silea să răspundă, dar îi lipsea puterea necesară. Dacă altcineva îi adresa vre-o întrebare, era cu totul nesimţitor, deşi am încercat să-i aduc pe toţi în legătură hipnotică cu bolnavul. Cred, că am spus tot ce ar servi la înţelegerea acestei stări a celui hipnotizat. Am adus alţi îngrijitori şi la 10 oare, cu cei doi medici şi M. L—i am părăsit casa.

După amiazi ne-am întors cu toţii, ca să ne ocupăm de bolnav. Starea era aceeaşi. Ne-am sfătuit asupra putinţei de a-l deştepta; dar am ajuns la rezultatul, că aceasta n'ar avea nici un efect. Era evident, că procedura mesmerică a suprimat moartea (sau aceea, ce de obicei să înţelege sub ea); şi era deci natural, că dacă am deştepta pe Valdemar, aceasta ar provoca imediat sau foarte apropiata discompunere.

In urma acestora până în săptămâna trecută — *timp de aproape 7 luni*, — în fiecare zi am cercetat pe Valdemar, însoţiţi de diferiţi medici sau amici. In timpul acesta bolnavul a rămas în *aceeaşi* stare, pe care am descris'o. Ingrijitorii fără pauză l'au privit cu atenţiune.

Vinerea trecută în fine am hotărât să-l deşteptăm, sau cel puţin să încercăm deşteptarea. Defectul încercării însă a fost poate faptul, care a produs atâtea discuţii şi — aşa trebue să zic — turburări nejustificate.

Am urmat metodul obicinuit, ca să-l deştept pe Valdemar din somnul hipnotic. Aceasta câtva timp n'a dat nici un rezultat. Primul semn al redeşteptării a fost întoarcerea bulbucului ochiului. E de însemnat, că în momentul când s'a întors ochiul, a curs din golul ochiului un fluid gălbui de un miros ascuţit şi pătrunzător.

M'au îndemnat apoi să încerc dacă mai am influinţă asupra braţului bolnavului. Am făcut'o dar înzadar.

Drul F. a dorit să pună o întrebare bolnavului. La rugarea lui am zis:

— D-le Valdemar, nu ne-ai putea spune, ce simţi sau cugeţi?

In momentul acesta pe faţa bolnavului au apărut iarăşi semnele ovale roşii: limba ii tremura sau mai bine zis să sbătea să dea răspuns; şi în sfârşit a isbucnit acelaş glas înfiorător, pe care l'am descris:

— Pentru Dumnezeu! — adoarme-mă — iute — iute — sau, iute — deşteaptă-mă — iute! Vă spun, că sunt mort!

Am rămas ca trăsnit şi câtva timp n'am ştiut ce să fac. Mai întâi am voit să liniştesc pe suferindul; dar pentru că cu toată încordarea voinţei mele nu mi-a succes: m'am nizuit a-l deştepta. La început mi-am închipuit că-mi va succede, şi sunt sigur, că toţi din odae sau cugetat la aceasta.

Dar e aproape imposibil, ca omul să fie pregăitt la aceea ce într'adevăr să întâmplă.

Când am început din nou lucrările hipnotice, în timpul când Valdemar a strigat: »Sunt mort!« — cari cuvinte au erupt numai de pe limbă şi nu şi de pe buze — întreg corpul fără de veste mai puţin că într'o clipită s'a desfirat, a căzut cu desăvârşire putred. Pe pat, înaintea întregei societăţi, nu era decât o grămadă de putreziciuni greţoase.

I. L.

Adunarea poporală de protestare a Românilor din comitatul Braşovului, s'a decis a se convoca pe *Vineri 16 (29) Martie* la orele 2. Convocatorul adunării îl vom publica în numărul de mâne.

Regele Carol şi misiunea turcă. Regele Carol a oferit Excelenţei Sale Munir-Paşa o tabachere de aur încrustată cu pietrii preţioase, lui Edem-bei un ceasornic de aur ornat cu email şi cifrele regale, iar lui Alil Nagy-bey, aghiotantul lui Munir-Paşa, i-a oferit »Steaua Română«, în gradul de comandor.

Ordinul »mielul de aur« (»Goldenes Vliess«), cel mai mare ordin în Austria, a fost conferit de Majestatea Sa următoarelor cincisprezece personagii: prinţului Wilhelm de *Hohenzollern*, prinţului Albert de *Belgia*, prinţului Elia de *Parma*, prinţului Conrad de Bavaria, contelui Albin *Csaky*, contelui Alexandru *Apponyi*, prinţului Carl *Trauttmansdorff*, prinţului Francisc Iosif *Auersperg*, prinţului Karl *Kinsky*, prinţului Hugo *Dietrichstein*, prinţului Carl *Schwarzenberg*, contelui Andreiu *Fotocki*, prinţului Ernst *Starhemberg*, prinţului Ioan *Hohenlohe-Bartenstein* şi contelui de *Meran*. Toţi au fost numiţi cavaleri ai »mielului de aur«.

»Economul« din Cluj. Despre *adunarea generală* a institutului de credit şi economii »Economul« din Cluj, ţinută în 16 Martie a. c. ni-se comunică următoarele: La oarele 10 a. m. preşedintele direcţiunii, domnul canonic Dr. *Izidor Marcu*, dupăce printr'un discurs mai lung arată progresele şi programul de acţiune al institutului, — constatând, că sunt de faţă 30 acţionari — în frunte cu Reverendissimul domn prepozit capitular *Ioan M. Moldovan* —, cari reprezintă 1068 voturi, declară adunarea generală ordinară de deschisă. Numeste notari ai adunării pe acţionarii Nicolae *Căciulă* şi Leontin *Puşcariu*, iar de verificatori şi scrutatori pe Dr. V. *Poruţiu*, Vasilie *Pop* şi G. *Farago*. Trecându-se la ordinea de zi să primesc cu unanimitatea voturilor rând pe rând toate propunerile direcţiunii. S'au reales membrii ai direcţiunei d-nii Ioan *Nestor* de Dezmir, jude la tablă în penziune şi Dr. Coriolan *Pap*, advocat în Oradea-mare. Terminându-se desbaterea asupra tuturor punctelor, preşedintele închide adunarea, care a decurs în perfectă ordine, la oarele 11 a. m. — L. P.

Logodnă. D-şoara Valeria *Boşianu* şi d-l Emiliu *Rusu*, logodiţi. 19 Martie 1907. St. Iacob.

Falsificare de bilete de tren. Inspectorul de căi ferate, Wilkovsky din Lemberg, în unire cu mai multe casieriţe de gări, a falsificat bilete de drum de fier, în valoare de 100.000 coroane. El a fost arestat împreună cu toate complicele lui.

Moartea contelui Lamsdorff. Fostul ministru de externe rus, contele Lamsdorff a încetat din viaţă Miercuri noaptea în San-Remo. Rămăşiţele pământeşti vor fi transportate la Petersburg pentru a fi înmormântate în cavoul familiar.

O despăgubire de 2 milioane franci. Tribunalul din Paris a condamnat pe contele Noailles, a cărui automobil a ucis pe locotenentul Groizoit, să plătească 2 milioane franci familiei Groizot.

»Poemul muzical« de Dr. Tiberiu Brediceanu, predat cu ocazia seratei etnografice a »Asociaţiunei« în 1905 şi la concertul tinerimii universitare române în Budapesta (1907), aranjat pentru pian, în 3 caiete, se află de vânzare la societatea de lectură »Petru Maior«, Budapesta, (Ráday utcza 20), cu preţul de 5 coroane, plus 30 de bani porto.

Educaţia prin sine însuşi.

Necesitatea unui ideal în viaţă.

De G. Aslan.

(Urmare.)

Prin urmare avem un ideal de viaţă şi preţuim timpul. Rămâne acum să ne facem un plan de educaţie, potrivit naturei noastre şi împrejurărilor în care trăim. Pentru a face acest plan e nevoe să ne cunoaştem noi înşine. Trebue să ne dăm seamă de lipsurile şi cusururile naturei noastre, pentru a ne putea îndrepta.

Intr'una din convorbirile sale cu discipolii, Socrate zise: »Spunemi drept, Eutidem, ai fost vre-odată la Delfi? Am fost de două ori, jur în numele lui Jupiter. Ai observat inscripţia săpată pe templu: *cunoaşte-te pe tine însuţi*? De sigur că am observat-o. Crezi oare că pentru a se cunoaşte pe sine, e de ajuns să-ţi cunoşti numele? Nimeni nu cumpără un cal numai după vedere, ci îl pune la încercare ca să vadă dacă e blând sau nărăvaş, dacă e iute sau dacă poticneşte. S'ar putea deci ca omul să se cunoască pe deasupra, fără a-l examina cât valorează? Fără îndoială că nu. E prin urmare evident că această cunoaştere de sine e pentru om un izvor de bunătăţi, în timp ce greşita opiniune despre sine îl expune la multe rele. Acei cari se cunosc bine ştiu că ce le este folositor, deosebesc ce pot face de aceea ce nu pot face şi făcând ce sunt capabili îşi procură cele necesare şi trăiesc fericiţi. Din contră, cei ce nu se cunosc, nu izbutesc la întreprinderile lor şi se fac de râs«. (Xenofon, Memoriile lui Socrate, cartea IV cap III).

Pentru a se cunoaşte bine pe sine e nevoie de a se examina singur. Practica examenului de cunoştinţă e recomandată de toţi moraliştii antici şi creştini. Seneca o descrie frumos. »Trebue să chemăm în fie-care zi sufletul nostru să-şi dea socoteală. Aşa făcea Sextius; cum sfârşia ziua, se întreba: de ce cusur m'am vindecat azi? Ce patimă am combătut? Intru cât am devenit mai bun? Nimic nu poate fi mai frumos decât această deprindere de a trece în revistă faptele zilei!... Tot aşa fac şi eu, continuă Seneca şi îndeplinind faţă de mine însumi funcţiunea de judecător, mă citez înaintea tribunalului meu. După ce am stins lumina în cameră, încep o anchetă asupra zilei trecute, revin asupra tuturor faptelor şi vorbelor mele. Nu-mi ascund nimic, nu-mi tolerez nimic. Pentru ce m'aşi teme de a-mi cerceta greşelile, când îmi zic: bagă de seamă să nu mai repeţi; de astă dată te iert!« (Seneca, Despre mânie, cartea III).

Obiceiul examenului de inconştienţă trebue să fi fost destul de răspândit în anticitatea greco-romană, de oarece Epictet, într'o spirituală parodie ne arată examenul de conştiinţă al unui curtezan, care se judecă şi se mustră văzând că n'a ajuns să fie un curtezan desăvârşit, adecă un linguşitor. »Am scăpat azi din vedere să linguşesc pe cineva? se întrebă el. Nu cumva oare m'am purtat ca un om independent, imens? Şi dacă crede că s'a purtat cumva astfel îşi bănueşte, se scuză. »Ce nevoie aveam să vorbesc astfel? Işi zice curtezanul; nu puteam foarte bine să mint?« (Convorbirile lui Epictet, carea IV, cap. VI).

Stoicienii recomandau cu căldură practica examenului de conştiinţă. In timpul acţiunei omul nu-şi dă adesea bine de ceea ce face. Dar când se reculege şi cercetează fapta ca şi cum ar fi făcută de un strein, atunci poate observa greşala şi lua măsuri de îndreptare. Rezultatul examenului de conştiinţă va fi că cu timpul ne vom lumina asupra defectelor noastre şi vom putea lupta contra lor. După cum zice autorul imitaţiei lui Isus, »dacă am stârpi şi desrădăcina în fie-care an câte un viciu, am ajunge oameni perfecţi«, (cartea I, cap. IX).

Nicĭ-odată examenul de conştiinţă n'a fost practicat mai cu ardoare decât sub imperiul roman. Exemplul cel mai bun venea dela însuşĭ împăratul Marcu Aureliu. Toţĭ Romanii doritorĭ să se perfecţioneze în virtute imitau în această privinţă pe filozofi.

»Adesea, zice Marcu Aureliu, căutam un loc retras la mare sau la munte. Ce naivitate! Nu-i permis oare orĭ-când să ne retragem înlăuntrul sufletului nostru? Nicăerĭ omul n'are o ascunzătoare mai liniştită, mai ales dacă a săvârşit fapte a căror contemplare îl face calm şi mulţumit. Invaţă dar să te foloseştĭ de această retragere, pentru a-ţĭ reînoi puterile«. (Cugetărĭ, cartea IV, cap. 3).

»Inainte de a face ceva, zice Marcu Aureliu, întreabă-te singur: e bine să fac acest lucru? Nu mă voi căi oare nicĭodată? (Ib. cartea VIII, H 2). Chiar şi în gândire trebue să evităm tot ce-i nefolositor şi imoral. »Deprinderea pe care trebue s'o luăm e de a nu ne gândi nicĭodată decât la astfel de lucrurĭ, încât dacă ne-ar întreba cineva pe neaşteptate: »la ce te gândeştĭ», să-i putem răspunde îndată cu sinceritate: »iată la ce mă gândesc«. (Ib. Cartea III, cap. IV).

Cugetările lui Marcu Aureliu sunt produsul unei conştiinţĭ morale înalte. Ele nu se mai potrivesc pe deplin cu ideile şi sentimentele noastre de azĭ, dar ne pătrund de un fior sfânt, ne inspiră dorinţa arzătoare de a ne cultiva, de a ne perfecţiona, pentru a face din viaţa noastră o operă de artă şi de înţelepciune.

Daţi-mĭ voe, vă rog, să mai citez o parte dintr'o cugetare a lui Marcu Aureliu. Ea ne umple inima de duioşie. »Vei ajunge oare într'o zi, suflete, să fii bun, simplu, în acord cu tine însuţi?... Când vei putea gusta pe deplin mulţumirea de tine însuţĭ? Când vei deveni fericit de condiţia actuală, mulţumit de bunurile prezente, convins că ai tot ce trebue să ai... şi că în viitor totul va fi deasemenea bine?... Când vei ajunge oare, suflete, astfel ca să poţĭ trăi în cetatea zeilor şi a oamenilor, fără să le adreseză nicĭ o plângere şi fără să ai vreodată nevoe de ertarea lor?« (Cugetărĭ, X, 4).

*

Din cugetările lui Marcu Aureliu se vede, ce luptă eroică a dus el până a ajuns la calmul stoic pe care l'a dovedit în viaţa lui. A trebuit să-şĭ tortureze natura, s'o mutileze chiar în unele părţĭ nobile ale ei. Perpetua repeţire a aceloraşĭ argumente, feluritele imaginĭ sub care caută să reprezinte vanitatea tuturor lucrurilor, probele adesea naive pe care le aduce pentru a arăta deşertăciunea lumei, dovedesc luptele crâncene pe care le-a întreprins pentru a stânge în el orce dorinţă.

Citirea lui Marcu Aureliu ne întăreşte, fără a ne consola; ea ne lasă un gol în suflet, pe care totuş nu l'am schimba cu satisfacţiunile lumeştĭ. Nimenĭ n'a mers mai departe ca el cu umilinţa, resemnarea şi severitatea faţă de sine. A nimicit în el până şi dorinţa de glorie, ultima iluzie a sufletelor mari. Trebue să facĭ binele, zicea dânsul, fără să te preocupĭ dacă îl va afla lumea. Marcu Aureliu a ajuns astfel să nimicească în el orĭ ce urmă de amor propriu.

De sigur că noi nu putem lua pe Marcu Aureliu ca model. Concepţia noastră despre viaţă, lume şi societate s'a schimbat. Intre altele noi nu putem să ne resemnăm faţă de relele naturei; ci trebue să luptăm contra ei. Ne-am ocupat de Marcu Aureliu numai pentru a vedea cât e de mare puterea disciplinei de sine, cât e de excelentă metoda examenului de conştiinţă. Ii vom adopta dar metoda pentru a urmări însă idealul de viaţă, aşa cum il înţelegem noi astăzi.

Tot din punctul de vedere al metodei de educaţie prin sine însuşĭ, putem să ne folosim de scrierile moraliştilor creştinĭ: Bossuet, Fénelon, Nicole şi Bourdaloue. Cunoaşterea adâncă pe care o aveau despre natura omenească şi experienţa vieţei, le-a sugerat mijloace ingenioase pentru îndreptarea omului. Putem profita şi de aceste metode, punându-le însă în serviciul idealului nostru.

(Va urma).

Necrolog.

Cu inima pătrunsă de durere aducem la cunoştinţa rudeniilor, prietinilor şi cunoscuţilor, că mult iubitul nostru frate, unchiu şi cumnat

Dionisie Făgărăşianu,

profesor gimnazial,

după suferinţe îndelungate, purtate cu resignaţiune, a răposat aseară la oarele 10, în etate de 51 ani şi în al 23-lea an al serviciului său profesoral, purtat în modul cel mai conştienţios. Rămăşiţele pământeşti ale scumpului decedat se vor transporta astăzi, Vineri în 9/22 Martie, la oarele 4 p. m. în paraclisul bisericei Sf. Nicolae din Scheiu şi se vor depune spre vecinică odihnă în cimiteriul aceleiaşi biserici poimâne, Dumineca în 11/24 Martie la oarele 3 p. m. — *Braşov*, 9/22 Martie 1907. Dumnezeu să-l odihnească în pace!

Solomon Făgărăşianu, preot, ca frate, cu soţia Ana n. Sperchez şi fiii Ana, Dionisie-Liviu, Emilian. Rafira P. Tătaru, soră. Maria V. Borzea, soră, cu fiii Simeon şi Eva. Senia I. Fogoroş, soră, cu fiii Leon, Dionisie, Iacob, Rafira, Maria şi Silvia. Sofia Isac Sofonea, soră, cu fiul Solomon. Petru Tătaru, Ioan Fogoroş, Isac Sofonea, cumnaţi.

*

Cu inima frântă de durere anunţăm tuturor amicilor şi cunoscuţilor noştri, că iubitul nostru coleg

Dionisiu Făgărăşianu

profesor şi catichet la gimnaziul gr. or. român din Braşov

în anul al 52-lea al vieţii sale laborioase şi al 23-lea al zeloasoi sale activităţi profesorale în noaptea din 8 spre 9 Martie v. a. c. şi-a dat nobilul său suflet în mânile Creatorului.— Tot omul de bine te deplânge! Dormi în pace, iubite coleg! — *Corpul profesoral dela şcoalele medii gr. or. române din Braşov.*

ULTIME STIRI.

Budapesta, 22 Martie. Comisiunea permanentă a comitatului Szabolcs a primit o propunere, ca să se exprime guvernului încredere însă cu adausul, ca la tratările pentru pactul economic să se ia în apărare interesele naţiunei şi să se realiseze cât mai curând garanţiile constituţionale.

Viena. 22 Martie. Semi-oficiosul „Polit. Corespondent“ află din Atena, că regele Italiei va sosi acolo la 26 Martie. Ambasada italiană din Atena a fost înstiinţată de acest lucru şi a început pregătirile necesare. Oraşul Atena face mari pregătiri pentru primirea regelui Italiei.

Bucureşti. 22 Martie. Situaţia în judeţele din nordul Moldovei continuă a fi îngrijitoare. Astăzi au plecat spre Moldova regimentele de infanterie 4 şi 22 şi regimentul 3 călăraşi. Alte 3 regimente stau gata de plecare.

Bucureşti. 22 Martie. Astăzi au fost primiţi în audienţă de rege, delegaţii studenţilor bucureşteni şi ieşeni, cari au prezentat regelui un memoriu al tuturor societăţilor studenţeşti în chestiunea ţărănească şi moţiunea votată în ultima întrunire din sala »Dacia«.

Dorohoiu, 22 Martie. Situaţia în acest oraş este excepţional de gravă. După ştirile oficiale oraşul e în plină revoluţie.

Iaşi, 22 Martie. Ţăranii au luat cu asalt târguşorul Mihaileni din jud. Dorohoiu.

Bacău, 22 Martie. Eri a fost o revoltă gravă la Blegeşti, unde au fost devastate 13 case şi locuinţa arendaşului Lascarache. Au sosit patru sute de soldaţi din reg. 27 Bacău. Ţăranii îndârjiti *au bătut pe colonelul Pollzer şi au sechestrat pe procuror timp de patru ore.* Armata a somat pe răsculaţi şi nevoind a se supune, s'a comandat foc. **Au căzut pe loc 5 morţi ş 16 grav răniţi, dintre cari 2 au murit la spital.**

Iaşi, 22 Martie. In jurul comunei Cucuteni din jud. Iaşi e un sat Herbeşti locuit în mare parte de unguri. Aceştia trăiesc foarte rău cu românii şi ciocnirile sunt foarte dese alimentate de o ură permanentă. Aceşti unguri au năvălit în Cucuteni şi cu îndârjire au provocat pe români la răscoală. Sătenii opunându-se s'a ajuns repede la încăierări sângeroase, după care a intervenit armata. *S'au tras focuri şi 30 de unguri au căzut răniţi; numai câţiva mai grav. Sunt 4 morţi.* Preotul catolic al ungurilor, elementul de vrajbă şi ură, ceru autorităţilor să vorbească cu cei răniţi, sub cuvânt de a împărtăşi pe cei ce s'ar afla în agonie. Nu i-s'a permis, fiindcă scopul real al preotului catolic era de a învăţa pe cei răniţi cum să facă depoziţiile înaintea judelui instructor.

Cernăuţi, 22 Martie. Deputatul evreu bucovinean Dr. Straucher a adresat în numele Jidanilor din Bucovina o telegramă ministrului de externe austro-ungar bar. Aehrenthal şi ministrului-preşedinte austriac bar. Beck, cerând o intervenţie diplomatică la guvernul României, deoarece ţăranii răsculaţi din Moldova au devastat şi proprietăţile unor supuşi austriaci din comunele dela graniţa Bucovinei. Miliţia şi gendarmeria română — zice jupânul Straucher în telegramă — nu numai că nu împiedecă pe răsculaţi, dar îi sprijinesc în activitatea lor.

Suez, 22 Martie. Un vas olandez s'a scufundat în canalul de Suez oprind în loc 20 vase prin astuparea canalului. Comunicaţia canalului a fost restabilită.

Lemberg, 22 Martie. 11 studenţi ruteni au fost eliminaţi pentru totdeauna din universitate, pentru dezordinele dela 23 Ianuarie, 2 au fost eliminaţi din universitate pentru două semestre, 2 pentru 4 semestre.

Charbin, 22 Martie. »Agenţia Westnik« află că comandantul corpurilor de armată mandşuriene a plecat la Petersburg. Evacuarea Mandşuriei de către trupele ruseşti este acuma terminată.

Sofia, 22 Martie. Pentru mai multă siguranţă a oraşului, guvernul a dispus sporirea personalului poliţienesc cu încă 1000 de sergenţi şi mărirea garnizoanei cu încă 5 companii din regimentele Peştera, Radomir, Cepinski şi Pernic.

Vladimir. 22 Martie. Peste 600 de ţărani s'au răsculat şi au atacat curţile marilor proprietari. Au fost devastate locuinţele arendaşilor. Intervenind armata s'au omorât 8 ţărani. Liniştea n'a putut fi încă restabilită.

POSTA REDACŢIUNEI.

M. în *S.* Am primit. Se va publica.

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor respons. interim.: Victor Branisce

Banca Națională a României.

Situațiune sumară.

Activ

1906 4 Martie.		1907 24 Februarie.	1907 3 Martie.
106.104,276	74979276 Reser. metal. aur 81857235 / 31125000 „ Trate aur 33595000	116.152,532	115.452,235
1.376,098	Argint și diverse monede	1.191,925	1.225,641
59.347,412	Portofoliu Român și străin. . . .	79.190,730	82.623,237
23.842,199	*Impr. contra efec. publice 9010900 / „ „ „ în cont-corent 21310261	30.554,243	30.321,161
11.999.924	Fondurĭ publice	11.999,924	11.999,924
14.983,507	Efectele fondului de reservă . . .	15.931.524	15.931,524
2.914,292	Efect. fond. de amort. imob. și mater.	3.270,121	3.270,121
5.768,153	Imobile	5.882,259	5.882,259
601,598	Mobilier și Mașinĭ de Imprimerie .	610,795	610,795
347,534	Cheltueli de Administrațiune . . .	324,109	333.817
84.138,465	Depozite libere	88.094,838	87.939,888
—	„ „ & provizorii . . .	766,500	292 000
2.814,257	Compturĭ-curente	515,254	—
32.283,449	Compturĭ de valorĭ	19.721.178	17.588.576
346 521,164		374.205,932	373.471,178

Pasiv

1906 4 Martie.		1907 24 Februarie.	1907 3 Martie.
12.000,000	Capital	12.000,000	12.000,000
21 034,186	Fond de rezervă	22.697,129	22.697,129
3.105,044	Fondul amortis. imob. și material .	3 343,012	3.343,012
225.773,240	Bilete de Bancă în circulațiune . .	246.785,310	245.229,850
470,229	Dobânzĭ și beneficii diverse . . .	519,143	583,413
84.138,465	Depozite de retras	88 094,838	87.939,888
—	„ „ „ & provizorii . .	766,500	292 000
—	Compturi curente	—	1.385.886
346.521.164		374.205,932	373.471,178

Scomptul 5%
* Dobânda 5%.

„VOILEANA“

cassă de economii, societate pe acțiuni în Voila (u. p. Alsó-Szombatfalva)

Acții de vânzare.

Biroul Institutului „Voileana“ are următoarele actiuni de vânzare:

10 acțiuni dela „Murășana“ din Szász-régen.
2 acțiuni dela „Zlăgneana“ din Zlagna.
2 acțiuni dela „Porumbăceana“ din Alsó Porumbák.
4 acțiuni dela „Parsimonia“ din Bran.
2 acțiuni dela „Detunata“ din Bucium (Alsó Fehér m.)

Doritorii de a cumpăra din aceste acțiuni au a'și trimite ofertele lor la biroul subsemnat

„Voileana“
cassă de economii, societate pe acțiuni în Voila.

2781,1—3.

Cursul la bursa din Viena.

Din 22 Martie n. 1907.

Renta ung. de aur 4%. . . .	112 40
Renta de corône ung. 4% . . .	94.40
Impr. căil. fer. ung. in aur 3½% .	83.30
Impr. căil. fer. ung. în argint 4% .	94.25
Bonurĭ rurale croate-slavone . .	95 45
Impr. ung. cu premiĭ	198.25
Losurĭ pentru reg. Tisei și Seghedin .	149.15
Renta de hârtie austr. $4^2/_{10}$ . . .	98 55
Renta de argint austr. $4^2/_{10}$ . . .	984.5
Renta de aur austr. 4%	116 50
Renta de corône austr. 4% . . .	98 65
Bonurĭ rurale ungare 3½% . . .	88 70
Losurĭ din 1860 . . , ...	150.75
Acțiĭ de-ale Băncei ung. de credit	1766.—
Acțiĭ de-ale Băncei austr. de credit	801.—
Acțiĭ de-ale Băncei austro-ung. .	678.—
Napoleondorĭ.	19 13
Mărcĭ imperiale germane . . .	117 80
London vista	241.50½
Paris vista.	95 47½
Note italiene.	95·45

»Romana«

este titlul broșurei, care a apărut în editura tipografiei A. Mureșianu, cu descrierea și esplicarea dansului nostru de salon

„Romana“ dans de colónă în 5 figurĭ. *Descrisă și esplicată împreună cu musica ei, după compunerea ei originală.* Cu-o introducere („în loc de prefață“,) de *Tunarul din Dumbrău*, **Popa.** — Tipografia Aurel Mureșianu, Brașov 1903.

Broșura este în cuart mare, hârtie fină și tipar elegant, cu adausul unei cóle de note (musica „Romanei“ cu esplicărĭ) și costă numai 2 cor. **50** banĭ (plus 5 banĭ porto-postal) pentru România **3** lei.

„Romana“ se póte procura de la tipografia A. Mureșianu, Brașov.